Puolustusvaliokunta
O 3/2016 vp Asedirektiivin valmistelu ja seuranta 7.2.2016/Puiro/Sisäministeriö

Neuvotteluista

Asedirektiivineuvottelut päättyivät joulukuussa 2016. Puheenjohtajavaltion johdolla on käytiin syksyn 2016 aikana tiiviitä ns. trilogineuvotteluita lopullisen tekstin muokkaamiseksi niin Euroopan parlamentin kuin jäsenvaltioiden kanssa. Trilogineuvottelujen lopputulos hyväksyttiin suurlähettilästasolla coreperissa joulukuussa 2016 ja Euroopan parlamentin IMCO-valiokunnassa vuoden 2017 alussa. Virallinen hyväksyntä edellyttää vielä Euroopan parlamentin hyväksyntää täysistunnossa maaliskuussa 2017 ja sen jälkeen neuvostossa. Pääosa direktiivin säännöksistä tulee laittaa kansallisesti täytäntöön 15 kuukauden kuluessa direktiivin voimaantulosta.

Suomen tavoitteet ja niiden toteutuminen

1. Suomen tavoitteena asedirektiivineuvotteluissa oli, että asedirektiivin aseiden hankkimista ja hallussapitoa rajoittavilla muutoksilla ei ole merkittäviä kielteisiä vaikutuksia Suomessa tehtävään vapaaehtoiseen maanpuolustustyöhön, metsästyksen toimintaedellytyksiin sekä urheiluammunnan ja asekeräilyn harjoittamiseen. Asedirektiivissä kiellettyjen aseiden A-luokkassa on nyt tietyt puoliautomaattiaseen ja ison lippaat yhdistelmät; puoliautomaattiaseet, jotka voidaan helposti lyhentää ja ovat siten helpommin piilotettavissa; A-luokan aseista konvertoidut aseet. Näihinkin aseisiin voi kuitenkin saada poikkeuslupia eri perusteilla, joista Suomelle tärkeimpänä maanpuolustustarkoitus. Lisäksi poikkeuslupia voi myöntää esimerkiksi keräilijöille ja ampumaurheilijoille. Lisäksi direktiivissä on siirtymäsäännös, jonka nojalla jäsenvaltio voi vahvistaa A6 ja A7 luokan aseisiin tällä hetkellä voimassa olevat luvat.

Urheiluampujille on oma poikkeuslupansa. Ampumaurheilijoiden osalta direktiivi mahdollistaa myös ampumaurheilijoille luvat A-luokan aseisiin, jos he tarvitsevat niitä harjoitus- taikka kilpailutoiminnassaan.

A-luokan aseet on lähtökohtaisesti kielletty, joten ampumaurheilijoiden poikkeusluville on asetettu erityisehtoja. Heidän pitää pystyä todistamaan, että he aktiivisesti harjoittelevat tai osallistuvat kansallisen tai kansainvälisen ampumaurheilujärjestön järjestämiin ampumakilpailuihin. Lisäksi heidän pitää todistaa, että he ovat ampumayhdistyksen jäseniä ja ovat harjoitelleet vähintään 12 kuukauden ajan ja että ase täyttää vaatimukset, jota tiettyä ampumaurheilulajia varten on asetettu.

2. Suomen toisena tärkeänä tavoitteena oli se, että jäsenvaltiot voivat kansallisesti päättää ja säätää lääkärintarkastuksista aseluvan edellytyksenä. Nyt asedirektiivin mukaan jäsenvaltioilla tulee olla monitorointijärjestelmä, jolla seurataan luvan edellytysten olemassaoloa. Osana monitorointijärjestelmää myös relevantti lääketieteellinen tai psykologinen tieto tulee arvioida, mutta jäsenvaltiot päättävät itse monitorointijärjestelmän yksityiskohdista ja johdantokappaleessa tarkennetaan, että jäsenvaltiot päättävät itse mahdollisista lääkärin/psykologin tarkastuksista ja niiden ajoituksesta. Suomessa aseluvan edellytysten seuranta on jo nyt kansallisesti järjestetty.

3. Myös aselupien ikärajat olivat neuvotteluissa useaan otteeseen esillä. Nykyiset ikärajat kuitenkin säilyivät ja näin ollen rinnakkaisluvat alaikäisille ovat edelleen mahdollisia. Tämä tavoite oli tärkeä metsästysharrastuksen kannalta.

4. Komission ehdotuksessa oltiin kieltämässä etäkauppa yksityishenkilöiltä. Tätä pidettiin Suomen tapaisessa maassa haasteena. Nyt direktiivi sallii etäkaupan, mutta aseen ostajan henkilöllisyys ja aselupa tulee kuitenkin tarkistaa viimeistään aseen toimituksen yhteydessä.

5. Komission ehdotuksessa aseluvista olisi tullut määräaikaisia. Suomi katsoi lupien määräaikaisuuden aiheuttavan kohtuutonta hallinnollista taakkaa ottaen huomioon Suomen aselupien lukumäärät. Nyt direktiivissä ei tällaista nimenomaista säännöstä ole, sen sijaan viranomaisten tulee säännöllisesti, vähintään viiden vuoden välein, tarkastella aselupia. Jos edellytykset ovat kunnossa, lupia voidaan jatkaa. Suomessa voidaan kansallisessa toteutuksessa pyrkiä hyödyntämään asetietojärjestelmän vuoden 2018 järjestelmäuudistusta sekä aselupien sähköistä asiointia.